

**แนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอน
หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา
ในสถานการณ์โควิด-19**

**PRACTICUM SUPERVISION GUIDELINE FOR GRADUATE DIPLOMA IN
TEACHER PROFESSION PROGRAM OF NAKORNRAJASIMA COLLEGE
ON COVID – 19 SITUATIONS**

กรองทิพย์ นาควิเชตร^{*1} ภควรรณ ลุนสำโรง² ชุตินา พรหมมุข³ อิดารัตน์ สมนานพันธ์⁴
วดาภรณ์ พูลผลอำนวย⁵ กฤษฎา วัฒนศักดิ์⁶ อติสร บาลโสง⁷ วิรลพัชร วงศ์วัฒนเกษม⁸
ปิยาพร คงทรัพย์สินสิริ⁹ ชาลินี มานะยิ่ง¹⁰ นัยนา พรหมดำ¹¹ ศิริพร สุวรรณรังษี¹²
^{1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12} อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

*ผู้รับผิดชอบบทความ: Krongtip.nakvichet@gmail.com

Krongtip Nakvichet^{*1}, Phakhawan Lunsomrong² Chutima Prompour³ Tidarat Samanpan⁴
Wadaporn Poolpholamnoey⁵ Krisda Watanasak⁶ Adisorn Bansong⁷ Wiralpath Wongwatkasem⁸,
Piyaporn Khongsupsinsiri⁹ Chalinee Manaying¹⁰ Naiyana Promdum¹¹ Siriphon Suwanrangsi¹²
^{1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12} Lecturer of Education Faculty, Nakornrajasima College

*Corresponding author: Krongtip.nakvichet@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษา 1) วิธีการสอน ปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด -19 2) ปัญหาและแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด -19 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู จำนวน 98 คน อาจารย์นิเทศก์ 15 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

Received : 30 September 2021

Revised : 29 October 2021

Accepted : 23 December 2021

Online publication date : 29 December 2021

ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการสอนในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด -19 คือ การสอนออนไลน์ การสอนออนแฮนด์ และการสอนออนดีมานด์ บางคนสอนแบบผสม 2-3 วิธีการ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ปัญหาที่สำคัญ คือ สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร นักเรียนไม่สามารถเข้าเรียนครบจำนวน ผู้ปกครองจำนวนหนึ่งไม่มีเวลา แนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกปฏิบัติการสอนของ คือ ครูแก้ไขปัญหาให้นักเรียนรายกรณีหลากหลายวิธี 2) ปัญหาสำคัญในการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด -19 คือ สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร และมีแนวทางในการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอน คือ (1) การวางแผนในการนิเทศ โดยประสานงานนัดหมายกับนักศึกษาครูและครูพี่เลี้ยง เตรียมเอกสารการนิเทศ และสัญญาณอินเทอร์เน็ต (2) การดำเนินการนิเทศออนไลน์ ทั้งจากการสอนจริงและจากวิดีโอที่บันทึกการสอนของนักศึกษาครู (3) การตรวจสอบกระบวนการนิเทศ โดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการนิเทศตามคู่มือการฝึกปฏิบัติการสอน และตามแบบบันทึกการนิเทศ (4) การปรับปรุงการดำเนินงาน โดยปรับเปลี่ยนวิธีการนิเทศ

คำสำคัญ : แนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอน / วิทยาลัยนครราชสีมา / สถานการณ์โควิด -19

Abstract

The purposes of this study were to study 1) the teaching method, problems and solution in practicum of teacher students of Graduate Diploma in Teacher Profession Program, Nakornrajasima College on Covid – 19 situation 2) the problems and supervision for Graduate Diploma in Teacher Profession Program, Nakornrajasima College on Covid-19 situations. The purposive sample were 98 teacher students and 15 supervisor teachers. The data was collected using structured interview.

The results of the study were as follows: 1) The teaching method in practicum of teacher student of Graduate Diploma in Teacher Profession Program, Nakornrajasima College on Covid – 19 situation were on line teaching, on hand teaching and on demand teaching, that the students' parents took part in those

method. The important problems were unstable of internet signal, some of students could not attend class and some of their parents were busy. The problem-solving guidelines were many ways for individual. 2) The important problem of practicum supervision for Graduate Diploma in Teacher Profession Program, Nakornrajasin College on Covid – 19 situation was the internet connection. The guidelines for practicum supervision were (1) planning for supervision; coordinating and making an appointment with teacher students and their mentors, (2) running the on-line supervision through real time teaching and video recording. (3) examining the completement of supervision based on practicum manual. (4) improving the method of supervision

Keywords: Practicumm guideline for Supervision / Covid – 19 Situation

บทนำ

การผลิตครูซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาคนของประเทศ เป็นภารกิจสำคัญ จำเป็นต้องจัดการศึกษาโดยปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานอย่างจริงจังให้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สุชีวีร์ สุวรรณสวัสดิ์, 2562) อย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการผลิตครูอย่างครบถ้วน ทั้งด้าน ความรู้และประสบการณ์ การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนของครู ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน การปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณวิชาชีพ พร้อมสอบขอรับใบประกอบวิชาชีพครูได้ โดยเฉพาะภารกิจสำคัญของครูในการจัดการเรียนการสอน (ราชกิจจานุเบกษา, 2563) เป็นเรื่องที่สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูพึงตระหนัก และดำเนินการสอดคล้องกันทั้งในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์อันไม่คาดคิด ที่ควรมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติ

ภาวการณ์วิกฤติในปัจจุบันทั่วโลก มีการแพร่ระบาดใหญ่ของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่เรียกทั่วไปว่า โควิด -19 ตามการประกาศขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2020) โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2564 ที่เป็นการแพร่ระบาดซ้ำของไวรัสดังกล่าวอย่างรุนแรงในระลอกที่ 3 เกิดขึ้นเป็นช่วงระยะเวลายาวนาน ในช่วงต้นปี จนถึงปลายปี พ.ศ. 2564 (ไทยรัฐ ออนไลน์, 2564; news. Thaipbs, 2564) รัฐมีนโยบายให้ปิดการจัดการสถานศึกษาในที่ตั้งทุกระดับเป็นระยะเวลายาวต่อเนื่องกัน และจะพิจารณาผ่อนคลายตามสถานการณ์ (กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข, 2564) ทุกคนในกระบวนการจัดการศึกษาต้องปรับตัว ครูต้อง

ปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทั้งวิชาการและทักษะชีวิต ให้นักเรียนมีความรู้และมีพลังในการใช้ชีวิต (พนม เกตุมาน, 2564) จัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปัจจุบันในรูปแบบต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบตามศักยภาพของแต่ละโรงเรียน ได้แก่ การสอนตามปกติ (On site) การสอนสดผ่านดาวเทียม DLTV (On air) การสอนผ่านเว็บไซต์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้วย DLTV (On Demand) การสอนสดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (On line) และการมอบเอกสารความรู้และแบบฝึกหัดแก่นักเรียน (On hand) ให้ผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือแบบมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียน และเอื้ออำนวยความสะดวก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ซึ่งเป็นนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู ที่จำเป็นต้องจัดให้มีการเรียนรู้ด้านวิชาการ วิชาชีพครู และโดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาควบคู่กันตามที่คุรุสภากำหนด

การจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ดำเนินการผลิตครูตามเกณฑ์ที่คุรุสากำหนด ผลิตและพัฒนาครูอย่างมีคุณภาพ ให้ความสำคัญทั้งการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรู้ ที่ต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาที่เปิดโอกาสและอำนวยความสะดวกในการฝึกประสบการณ์การสอน ครูพี่เลี้ยงที่มีบทบาทในการสอนงานนักศึกษาครู อาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศก์ ร่วมกันจัดการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ (คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา, 2561; ราชกิจจานุเบกษา, 2563; Geary, C., 2020) ในทุกสถานการณ์ และปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติวิชาชีพ ในภาวะวิกฤติ หลักสูตรได้จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาชีพครูและการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษา จัดกระบวนการสนับสนุนการฝึกปฏิบัติการสอน คือ มอบนโยบายยืดหยุ่น กระบวนการสอนและการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู การปฐมนิเทศนักศึกษาครูและอาจารย์นิเทศก์ก่อนดำเนินการนิเทศ มอบเอกสารคู่มือรายงานการฝึกปฏิบัติการสอน ตารางเวลาการนิเทศและการประเมินผล มอบภาระงานการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ มีการประชุมชี้แจงเพิ่มเติมและแก้ไขปัญหาระหว่างดำเนินการนิเทศ การประชุมอภิปรายการสัมมนาระหว่างฝึกปฏิบัติการสอน การจัดทำกลุ่มไลน์และ Google classroom สำหรับอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษา เพื่อการสื่อสารและส่งงานของนักศึกษา ซึ่งอาจต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงตามสถานการณ์ เพื่อพัฒนาศักยภาพของอาจารย์นิเทศก์ในการร่วมกันจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการกำหนดช่วงเวลาการส่งงานของนักศึกษาครู และการกำหนดช่วงเวลาในการส่งผลการประเมินการฝึกปฏิบัติการสอนจากอาจารย์นิเทศก์ โดยยึดหลักที่ว่าอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เป็นผู้มีความสามารถและมีประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติการสอน ร่วมกับครูพี่เลี้ยงของนักศึกษา เนื่องจากเป็นผู้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่คุรุ

สภากำหนด และตามผลการวิจัยของ ฐาปนา จ้อยเจริญ และ ชนินันท์ พุกกระมล (2563: 193 – 207) ที่พบว่าอาจารย์นิเทศก์เป็นผู้มีความสามารถระดับมาก

กระบวนการจัดการเรียนรู้ในภาวะวิกฤติดังกล่าว ครูรวมทั้งนักศึกษาครูจำเป็นต้องปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แตกต่างจากการสอนแบบในห้องเรียนแบบเดิม (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2564) ซึ่งครูมักประสบปัญหาในการสอนในสถานการณ์นี้ จำเป็นต้องมีแนวทางแก้ไขปัญหทั้งในระดับโรงเรียนและการจัดการเรียนรู้ของครูจัดการเรียนรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และครูอาจต้องออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และจัดช่องทางสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครอง (วิจิตา พรหมวงศ์ ทศนา ประสานตรี และสุมาลี พุทธรินทร์, 2563 : 200 – 213) ภายใต้การคำนึงถึงการดูแลนักเรียนด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน (จุฑารัตน์ วิบูลย์ผล, 2564) นักศึกษาครูจะต้องปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ พร้อมกับต้องอาศัยอาจารย์นิเทศก์ช่วยชี้แนะการสอนในสถานการณ์เดียวกัน รวมทั้งนักศึกษาครูจำเป็นต้องรู้จักและใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้และการสื่อสารอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า (วิจารณ์ พานิช, 2564) ซึ่งฝ่ายบริหารจำเป็นต้องเตรียมการเพื่อรองรับในสถานการณ์นี้ (Maher, S. C., & Zollman, A., 2021)

ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษา วิธีการ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาครู รวมทั้งปัญหาและแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพรู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด -19 โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติการสอน 2 ซึ่งนักศึกษาครูจะต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพรู การจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานครู การทำโครงการวิชาการในโรงเรียนที่ฝึกปฏิบัติการสอน การทำวิจัยพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครูอย่างครบถ้วน โดยยึดหลักการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่คุรุสภากำหนดอย่างมีคุณภาพ ในบริบทของการจัดการศึกษาหลักสูตรของวิทยาลัยนครราชสีมา ใช้หลักวงจรคุณภาพในการจัดการศึกษาแนวทางการจัดการการฝึกปฏิบัติการสอน ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ และการปรับปรุงการดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560 ; ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์, 2563) ปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงานตามความจำเป็น (ประวีณา เอี่ยมยี่สุน, 2560) ในสถานการณ์ปัจจุบันที่กระบวนการนิเทศสามารถใช้เทคโนโลยีในการนิเทศได้ (ฐาปนา จ้อยเจริญ และชนินันท์ พุกกระมล, 2563) บนพื้นฐานของสภาพและปัญหาของการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนตลอดเวลาที่กล่าวแล้ว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการกระบวนการฝึกปฏิบัติการสอนของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป้าหมายสุดท้าย คือ ให้นักศึกษาครูได้สำเร็จ

การศึกษาตามเกณฑ์ที่คุรุสภากำหนดและตามที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายยืดหยุ่นในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการสอน ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด-19
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด-19

คำถามของการวิจัย

1. วิธีการสอน ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด-19 มีอะไรบ้าง
2. ปัญหาและแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด -19 มีอะไรบ้าง และเป็นอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครูที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 รวมจำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครูที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ที่สมัครใจให้ข้อมูล จำนวน 98 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลปัญหาและแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด-19 คือ อาจารย์นิเทศก์ที่สมัครใจให้ข้อมูล จำนวน 15 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาของการวิจัยครอบคลุม 2 ประเด็นสำคัญ คือ

1. วิธีการสอนในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ครอบคลุมวิธีการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปัจจุบันในรูปแบบต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบ ตามศักยภาพของแต่ละโรงเรียน ได้แก่ การสอนตามปกติ (On

site) การสอนสดผ่านดาวเทียม DLTV (On air) การสอนผ่านเว็บไซต์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้วย DLTV (On Demand) การสอนสดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (On line) และการมอบเอกสารความรู้และแบบฝึกหัดแก่นักเรียน (On hand) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

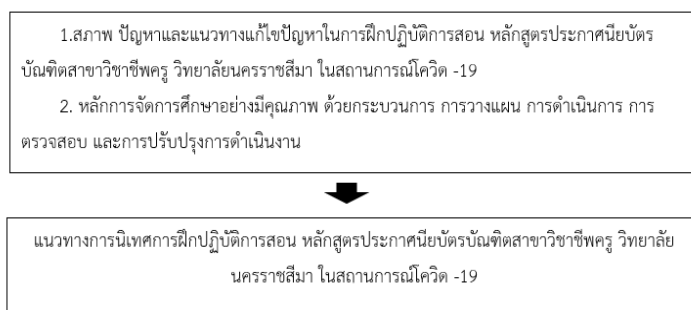
2. แนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ยึดหลักการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพของหลักสูตร ด้วยกระบวนการ วางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบ และปรับปรุงการดำเนินงาน ในบริบทของหลักสูตรของวิทยาลัยนครราชสีมา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560)

ขอบเขตด้านสถานที่ ศึกษาที่วิทยาลัยนครราชสีมา

ขอบเขตด้านระยะเวลา ศึกษาในช่วงเวลาของภาคการศึกษา ที่ 1 ปีการศึกษา 2564

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด -19 โดยยึดหลักการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาตามสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด -19 จากผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1 สู่การจัดการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอน และหลักการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ด้วยกระบวนการ วางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบ และปรับปรุงการดำเนินงาน ในบริบทของหลักสูตรของวิทยาลัยนครราชสีมา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560) ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิธีการสอน ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด -19

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษา คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ที่กำลังเรียนรายวิชาฝึกปฏิบัติการสอน 2 ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาแบบเจาะจง คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ที่กำลังเรียนรายวิชาฝึกปฏิบัติการสอน 2 ปีการศึกษา 2564 ผู้สมัครใจให้ข้อมูล จำนวน 98 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาและแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด -19

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ อาจารย์นิเทศก์ผู้สมัครใจให้ข้อมูล จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเภทและลักษณะของเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 1) แบบสัมภาษณ์ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ครอบคลุมสาระเกี่ยวกับวิธีการ ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกปฏิบัติการสอน 2) 2) แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์นิเทศก์หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ในการฝึกปฏิบัติการสอน 2 วิทยาลัยนครราชสีมา ครอบคลุมสาระเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอน ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ และการปรับปรุงการดำเนินงาน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์สำหรับนักศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับ วิธีการ ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกปฏิบัติการสอน 2 ของนักศึกษา 2) แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์นิเทศก์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอน บุรณาการกับกระบวนการดำเนินการอย่างมีคุณภาพ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน แล้วดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ดังนี้

1. การสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ที่กำลังเรียนรายวิชาฝึกปฏิบัติการสอน 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 98 คน โดยประชุมชี้แจง และส่งแบบสัมภาษณ์ผ่าน Google form ให้นักศึกษาเขียนตอบ ในช่วงกลางเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2564

2. การสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์ 15 คน แบบสนทนากลุ่ม ในช่วงปลายเดือนกันยายน พ.ศ. 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการสัมภาษณ์นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ที่กำลังเรียนรายวิชาฝึกปฏิบัติการสอน 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 98 คน และอาจารย์นิเทศก์ 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และสรุปผลการวิจัยเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด-19 ศึกษาจากนักศึกษาครูจำนวน 98 คน ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานเป็นครูในสถานศึกษา ร้อยละ 68.40 และปฏิบัติงานธุรการในสถานศึกษา ร้อยละ 26.50 และอื่น ๆ ร้อยละ 5.10 นักศึกษาครูสอนในโรงเรียนของรัฐร้อยละ 75.50 และโรงเรียนเอกชนร้อยละ 24.50 นักศึกษาครูส่วนใหญ่มีความพร้อมในการสอนออนไลน์ มีเพียงส่วนน้อยอยู่ระหว่างการฝึกใช้เทคโนโลยีออนไลน์

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. วิธีการสอน ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด -19 คือ

1.1 วิธีการสอนในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด-19 พบว่า ส่วนใหญ่ คือ 1) การสอนสดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (On line) โดยสอนผ่านระบบ Zoom ระบบ Meet และระบบไลน์ 2) การมอบเอกสารความรู้และแบบฝึกหัดแก่นักเรียน (On hand) และ 3) การสอนผ่านเว็บไซต์หรือ

เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (On Demand) บางคนสอนแบบผสม 2-3 วิธีการ ทั้งนี้การสอนทุกวิธีจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยเฉพาะเด็กระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับประถมศึกษาตอนต้น ในการสนับสนุนการจัดระบบออนไลน์ในการเรียนรู้ของนักเรียน การช่วยอธิบายการทำแบบฝึกหัด การกำกับดูแลการทำงานและการบ้านที่ครูมอบแก่นักเรียน การรับและส่งงานที่ครูมอบแก่นักเรียน และการสื่อสารช่วงเวลาที่นักเรียนสามารถเรียนได้

1.2 ปัญหาการสอนและแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษา

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด-19 มีดังนี้

1.2.1 ปัญหาการสอนสดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (On line) สอนผ่านระบบ

Zoom ระบบ Meet และระบบไลน์ พบว่า มีปัญหาสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียรทั้งของครูและนักเรียน นักเรียนขาดอุปกรณ์สื่อสารเพื่อใช้ในการเรียนรู้ นักเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับประถมศึกษาตอนต้นต้องมีผู้ปกครองอยู่ด้วยขณะเรียนรู้ แต่ผู้ปกครองมักไม่มีเวลาหรือมีเวลาน้อยในการดูแลนักเรียน และมีเวลาว่างไม่ตรงกันในกลุ่มผู้ปกครอง ครูเหนื่อยกว่าสอนในสถานการณ์ปกติจากปัญหาการสื่อสาร นักเรียนบางกลุ่มขาดความสนใจในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นักเรียนบางคนไม่เปิดกล้องแสดงตนขณะเรียน นักเรียนบางส่วนไม่ส่งงานที่ครูมอบหมาย ผู้ปกครองมีค้อยมีเวลาว่างในการดูแลนักเรียนที่ตรงกับเวลาที่ครูสอน และภาระที่เพิ่มขึ้นของนักศึกษาครูจากการสอนเนื้อหาเรื่องเดิมซ้ำหลายรอบ

แนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกปฏิบัติการสอน คือ ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาครูจัดแบ่งเนื้อหาที่จะสอนกันในกลุ่มครู นักศึกษาครูนัดหมายนักเรียนและผู้ปกครองและสอนเพิ่มเติม เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้ในเนื้อหาเรื่องนั้น ๆ นัดหมายนักเรียนและผู้ปกครองเข้าเรียนนอกเวลาราชการ นัดนักเรียนบางคนมาเรียนที่โรงเรียน เพิ่มจำนวนครั้งในการสอนแต่ละเนื้อหาหลายรอบ ใช้วิธีสอน 2- 3 วิธี และมักต้องสอนควบคู่กับการมอบเอกสารความรู้และแบบฝึกหัด (On hand) เพิ่มเติม สำหรับนักเรียนบางกลุ่มนักศึกษาครูใช้วิธีสอนเพียงเฉพาะการมอบเอกสารความรู้และแบบฝึกหัด (On hand) และ หรือ ผลิตสื่อการสอนเป็นเทปวีดิทัศน์ส่งให้นักเรียน และมอบแบบฝึกหัด ผ่านระบบไลน์ และติดตามงานที่มอบหมายเป็นรายบุคคลเป็นระยะ โดยจัดเป็นกลุ่มเรียนครั้งละ 3-5 คน หรือใช้วิดีโอคอลเพื่อสอนเป็นรายบุคคล และติดตามผลงานของนักเรียนในช่องทางเดียวกัน

1.2.2 ปัญหาการสอนแบบมอบเอกสารความรู้และแบบฝึกหัดแก่นักเรียน (On

hand) พบว่ามีปัญหา คือ ผู้ปกครองและนักเรียนส่วนหนึ่งไม่เข้าใจโจทย์และวิธีทำงานส่งครู ผู้ปกครองไม่มีเวลาหรือมีเวลาน้อยในการดูแลนักเรียน นักเรียนไม่ทำงานส่งครู

แนวทางแก้ไขปัญหาคือ นักศึกษาครูอธิบายรายละเอียดและวิธีการเรียนรู้เพิ่มเติม และติดตามผลงานนักเรียนเป็นรายบุคคล ที่บ้านของนักเรียน หรือผู้ปกครองนำผลงานของนักเรียนมาส่งครูที่โรงเรียน

1.2.3 ปัญหาการสอนผ่านเว็บไซต์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (On Demand) คือ นักศึกษาครูยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการสอน ครูไม่รู้ว่านักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อที่มอบให้จริงจังกี่เพียงใด ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการดูแลนักเรียนในการทำงาน นักเรียนไม่ทำงานหรือไม่สามารถทำงานส่งครู

แนวทางแก้ไขปัญหาคือ นักศึกษาครูให้ความรู้ผู้ปกครองในด้านเนื้อหาและวิธีการทำใบงาน ไปพบนักเรียนเป็นรายบุคคล อธิบายรายละเอียดและวิธีการเพิ่มเติม และติดตามผลงานนักเรียนเป็นรายบุคคล ผ่านระบบไลน์ หรือ โทรศัพท์ หรือติดตามโดยตรงที่บ้านนักเรียน และนักศึกษาครูพัฒนาตนเองในการทำสื่อการสอน

2. ปัญหาและแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา

2.1 ปัญหาการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา พบว่ามีปัญหาในภาพรวม คือ สัญญาณอินเทอร์เน็ตของอาจารย์นิเทศก์และ/หรือของนักศึกษา ไม่เสถียร ติดต่อนักศึกษาไม่ได้ การนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนอยู่ในช่วงที่โรงเรียนจัดงานเกษียณอายุของครูโรงเรียนที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน มีปัญหาแทรกซ้อน คือ ภาวะน้ำท่วมในพื้นที่โรงเรียนที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน ทำให้เกิดปัญหาการติดต่อสื่อสารระหว่างนักศึกษากับครูพี่เลี้ยงและผู้บริหาร และปัญหาขาดโอกาสในการจัดการเรียนรู้ เพราะไม่มีเวลาว่าง นำไปสู่ปัญหาการนิเทศและการประเมินผลการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาครู

2.2 แนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา มีดังนี้

2.2.1 การวางแผนในการนิเทศ โดย อาจารย์นิเทศศึกษาดารานิเทศและรายละเอียดของนักศึกษาครูที่ได้รับมอบให้นิเทศ เตรียมเอกสารคู่มือฝึกปฏิบัติการสอน และแบบบันทึกการฝึกปฏิบัติการสอน ตั้งกลุ่มไลน์อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาครูที่จะรับการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศนักศึกษาครูเป็นรายบุคคล ศึกษาข้อมูลนักศึกษาครูเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับ โรงเรียนที่ฝึกปฏิบัติการสอน ชื่อครูพี่เลี้ยง ชื่อโครงการวิชาการที่นักศึกษาครูจะร่วมดำเนินงาน ชื่อวิจัย พัฒนาการเรียนรู้ที่นักศึกษาครูจะต้องดำเนินการ ประสานงานนัดหมายกับนักศึกษาครูพร้อมกับครู

พี่เลี้ยง ซึ่งนักศึกษาครูเป็นผู้นัดหมายให้รับทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู เตรียมการนิเทศในสถานที่ที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตเสถียรมากที่สุด

2.2.2 การดำเนินการนิเทศ ซึ่งนักศึกษาครูส่วนใหญ่ในรูปแบบ การสอน On line การสอน On hand และ การสอน On demand นักศึกษาบางคนใช้รูปแบบการสอนทั้ง 2 -3 รูปแบบผสมกัน อาจารย์นิเทศทุกคนการดำเนินการนิเทศและประเมินการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาแบบออนไลน์ ดังนี้

2.2.2.1 กรณีที่ 1 นักศึกษาครูสอนแบบ On line อาจารย์นิเทศ ดำเนินการนิเทศผ่านระบบออนไลน์ คือ อาจารย์ได้รับเชิญจากนักศึกษาครูให้เข้าอยู่ในชั้นเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครูพร้อมกับนักเรียน อาจารย์นิเทศก็สามารถประเมินการสอนของนักศึกษาครูในช่วงการนิเทศ และติดตามความก้าวหน้าในการสอนตามข้อเสนอแนะของอาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยงจากวิดีโอทัศน์บันทึกการสอนที่นักศึกษาครูส่งไว้ใน Google Classroom ซึ่งผู้อำนวยการหลักสูตรสร้างไว้สำหรับสนับสนุนกระบวนการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอน เมื่ออาจารย์นิเทศประเมินการฝึกปฏิบัติการสอนแล้ว ให้ข้อเสนอแนะกลับไปยังนักศึกษาครูในช่องทางการตอบกลับใน Google Classroom

2.2.2.2 กรณีที่ 2 นักศึกษาครูสอนแบบ On hand ซึ่งเป็นกรณีที่นักศึกษาครูไม่สามารถสอนออนไลน์ได้ นักศึกษาครูได้รับมอบหมายให้ส่งเอกสารต่าง ๆ ทั้งใบความรู้ ใบงาน และแบบฝึกหัดส่งมอบแก่นักเรียนและผู้ปกครองให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่บ้าน มีผู้ปกครองให้การช่วยเหลือนักเรียนในการเรียนรู้และทำแบบฝึกหัด กรณีนี้ นักศึกษาครูจะส่งเอกสารต่าง ๆ ที่ส่งให้นักเรียน และบันทึกวิดีโอทัศน์การสอนในสถานการณ์สมมติส่งให้แก่อาจารย์นิเทศ ใน Google Classroom เพื่อประเมินการฝึกปฏิบัติการสอน และให้ข้อเสนอแนะ และอาจติดตามความก้าวหน้าซ้ำใน Google Classroom เช่นกัน เมื่ออาจารย์นิเทศประเมินการฝึกปฏิบัติการสอนแล้ว ให้ข้อเสนอแนะกลับไปยังนักศึกษาครูในช่องทางการตอบกลับไปยังนักศึกษาครูใน Google Classroom

2.2.2.3 กรณีที่ 3 นักศึกษาครูสอนแบบ On demand ซึ่งเป็นกรณีที่นักศึกษาครูไม่สามารถสอนออนไลน์ได้ นักศึกษาครูจะจัดทำเทปวิดีโอทัศน์ไว้ในเว็บไซต์ของโรงเรียนหรือในไลน์ที่ใช้ติดต่อกับผู้ปกครองและนักเรียน ให้เปิดดูและเรียนรู้เมื่อต้องการหรือเมื่อมีโอกาส กรณีนี้ นักศึกษาครูจะส่งเอกสารต่าง ๆ ที่ส่งให้นักเรียน และส่งเทปวิดีโอทัศน์ให้อาจารย์นิเทศ ใน Google Classroom เพื่อประเมินการฝึกปฏิบัติการสอน และให้ข้อเสนอแนะ และอาจติดตามความก้าวหน้าซ้ำใน Google Classroom เช่นกัน เมื่ออาจารย์นิเทศประเมินการฝึกปฏิบัติการ

สอนจากเทปวีดิทัศน์แล้ว ให้ข้อเสนอแนะในช่องทางการตอบกลับไปยังนักศึกษาครูใน Google Classroom

2.2.2.4 กรณีที่ 4 นักศึกษาครูที่สอน 2-3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การสอน On line และ การสอน On hand 2) การสอน On line และการสอน On demand 3) การสอน On line การสอน On hand และการสอน On demand ควบคู่กัน ซึ่งเป็นกรณีที่นักศึกษาครูพบปัญหานักเรียนหลากหลาย กรณีนี้นักศึกษาครูได้รับมอบหมายให้สื่อสารกับอาจารย์นิเทศก์และเลือกวิธีการรายงานการฝึกปฏิบัติการสอนร่วมกัน เพื่อประเมินการฝึกปฏิบัติการสอนในลักษณะเดียวกับข้อ 2.2.2.1 , 2.2.2.2 และ 2.2.2.3 แล้วอาจารย์นิเทศก์ให้ข้อเสนอแนะ และติดตามความก้าวหน้าซ้ำใน Google Classroom เช่นกัน เมื่ออาจารย์นิเทศก์ประเมินการฝึกปฏิบัติการสอนบางวิธีดังกล่าวแล้ว ให้ข้อเสนอแนะในช่องทางการตอบกลับไปยังนักศึกษาครูใน Google Classroom

2.2.3 การตรวจสอบกระบวนการนิเทศ โดยการตรวจสอบตามคู่มือการฝึกปฏิบัติการสอน 2 และความสมบูรณ์ของการนิเทศตามแบบบันทึกการนิเทศ และการการร้องเรียนจากนักศึกษาครูที่พบปัญหาและรายงานการฝึกปฏิบัติการสอน ตรวจสอบความสมบูรณ์ เรียบร้อยของรายงานบันทึกการฝึกปฏิบัติการสอน โครงการวิชาการของนักศึกษาครู รายงานการวิจัยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ที่นักศึกษาส่งไว้ใน Google Classroom รวมทั้งจัดเสวนาการดำเนินจัดทำบันทึกกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูเป็นรายบุคคล และตรวจสอบซ้ำในการสัมมนาท้ายการฝึกปฏิบัติการสอน

2.2.4 การปรับปรุงการดำเนินงาน โดยอาจารย์นิเทศปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มวิธีการนิเทศ กรณีไม่สามารถนิเทศออนไลน์ตามปกติ ตั้งกลุ่มไลน์นักศึกษาครูที่อาจารย์นิเทศก์แต่ละคนจะดำเนินการนิเทศ หรือติดต่อกับนักศึกษาครูเป็นรายบุคคลผ่านระบบไลน์ หรือโทรศัพท์ เพื่อให้คำปรึกษา เสนอแนะเพิ่มเติม สำหรับการ ประเมินผลการฝึกปฏิบัติการสอนหลากหลายวิธี อย่างยืดหยุ่นตามบริบท และสถานการณ์ปัจจุบัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. วิธีการสอน ปัญหา และทางออกในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตร

ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด -19 ที่วิธีการที่นักศึกษาครูใช้สอนในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา ในสถานการณ์โควิด-19 พบว่า ส่วนใหญ่ คือ การสอนสดผ่าน

เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (On line) การสอนผ่านเว็บไซต์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (On Demand) บางคนสอนแบบผสม 2-3 วิธีการ อาจเนื่องจาก นักศึกษาครูส่วนใหญ่มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี รวมทั้งโรงเรียนส่วนใหญ่ที่นักศึกษาครูฝึกปฏิบัติการสอนมีการจัดระบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต มีไลน์กลุ่มกับผู้ปกครอง ทั้งในระดับชั้นเรียน และระดับรายวิชา เนื่องจากเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน (วิทยา วาโย, อภิรดี เจริญกุล, ฉัตรสุดา กานกายนต์ และจรรยา คนใหญ่, 2563 : 285-298) ส่วนการมอบเอกสารความรู้และแบบฝึกหัดแก่นักเรียน (On hand) เป็นการแก้ไขปัญหาที่ขาดอุปกรณ์สื่อสารเพื่อการเรียนรู้ เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ที่ให้ครูจัดการศึกษาตามบริบทของแต่ละโรงเรียนในภาวะวิกฤติ (สุชชีวีร์ สุวรรณสวัสดิ์, 2562 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ที่นักศึกษาครูฝึกปฏิบัติการสอนมีการสนับสนุนให้ครูและนักศึกษาครูได้เรียนรู้การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และสร้างสื่อการสอนเพื่อชวนไว้ให้นักเรียนได้เรียนรู้เมื่อมีโอกาสและจำเป็นต้องใช้ เป็นการแก้ไขการจัดการเรียนการสอนในทุกสถานการณ์ (วิจิตา พรหมวงศ์ ทศนา ประสานตรี และสุมาลี พุทธรินทร์, 2563) ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามบริบท ร่วมกับชี้แนะการเรียนรู้สำหรับนักเรียนในแต่ละสถานการณ์และปัญหาที่เผชิญ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2562ก ; 2562ข; ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2564) เป็นเรื่องที่ครู รวมทั้งนักศึกษาครูพึงให้ความสำคัญและประยุกต์สู่การปฏิบัติ

2. ปัญหาและแนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา

2.1 ปัญหาส่วนใหญ่ คือ สัญญาณอินเทอร์เน็ตของอาจารย์และ/ หรือของนักศึกษา ไม่เสถียร อาจเป็นเพราะสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ห่างไกลยังไม่พร้อม โรงเรียนไม่เข้าถึงอินเทอร์เน็ต (ไทยรัฐ ออนไลน์, 2563) สอดคล้องกับ มนธิชา ทองหัตถา (2564) ที่วิจัยพบว่าครูมีปัญหาการสอนในสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร (Maher, S. C., & Zollman, A. ,2021) เป็นปัญหาเชื่อมโยงสู่การสื่อสารในการดำเนินการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์เนื่องจากนักศึกษาครูประสบปัญหาการสื่อสารออนไลน์จากการที่อินเทอร์เน็ตไม่เสถียร

2.2 แนวทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา คือ (1) การวางแผนในการนิเทศ โดยประสานงานนัดหมายกับนักศึกษาและครูพี่เลี้ยง เตรียมเอกสารการนิเทศ และสัญญาณอินเทอร์เน็ต (2) การดำเนินการนิเทศออนไลน์ และประเมินการสอนของนักศึกษา ทั้งการสอนจริงขณะดำเนินการนิเทศ และประเมินจากวิดีโอทัศน์บันทึกการสอน (3) การตรวจสอบกระบวนการนิเทศ โดยการตรวจสอบตาม

คู่มือการฝึกปฏิบัติการสอน และความสมบูรณ์ของการนิเทศตามแบบบันทึกการนิเทศ (4) การปรับปรุงการดำเนินงาน โดยปรับเปลี่ยนวิธีการนิเทศ กรณีไม่สามารถนิเทศออนไลน์ตามปกติ เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพที่เป็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมตามหลักการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560 ; ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์, 2563) ที่ควรเป็นไปแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพครู (ปารณีย์ ขาวเจริญ, ดวงใจ สีเขียว และ ชมพูนุท สุขหวาน, 2561 : 125 - 136) เป็นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมในภาวะวิกฤติในปัจจุบันอย่างมีคุณภาพ อีกทั้งยังสามารถนำมาใช้ในสถานการณ์ไม่ปกติอื่นได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560 ; สุวิมล มธุรส, 2564 : 33-42; ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2564)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่การสอนสดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (On line) การมอบเอกสารความรู้และแบบฝึกหัด (On hand) และการสอนผ่านเว็บไซต์ (On Demand) โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัด และผู้บริหารระดับต่าง ๆ ควรให้การสนับสนุนกระบวนการนิเทศดังกล่าวเป็นลำดับต้น โดยการเอื้ออำนวย ส่งเสริมพัฒนาความรู้แก่ครู สนับสนุนการผลิตสื่อการสอน และจัดตารางการปฏิบัติงานของครูและนักศึกษาครูที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติการสอน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ของการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา คือ สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตอย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงพื้นที่เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ควรได้รับการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ในสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งเชื่อมโยงกับการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาครู

2. ควรมีการวิจัยเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการสนับสนุนการเรียนรู้ในโรงเรียนในสถานการณ์โควิด-19 ทุกพื้นที่ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาครู

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564). **โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php>. เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2564.
- ขจรศักดิ์ บัระพันธุ์. (2563). **ไตรยางค์การศึกษา**. สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.ubu.ac.th/web/files_up/46f2014090509402425.pdf. เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2564.
- คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา. (2561). **หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา**. คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา.
- จุฑารัตน์ วิบูลย์ผล. (2564). **Differentiated Instruction**. เพราะนักเรียนทุกคนมีความพิเศษเป็นของตัวเอง. EDUCA ZOOM. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.youtube.com/watch?v=ZREUFZautKo>. เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2564.
- ฐาปนา จ้อยเจริญ และ ชนินันท์ พุกประมุข. (2563). “สภาพและปัญหาการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิทยาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ”. **วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**. ปีที่ 14 ฉบับที่ 3. หน้า 193-207.
- ไทยรัฐ ออนไลน์. **ห่วง โรงเรียนไกลไม่เข้าถึงอินเทอร์เน็ต**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/news/society/1831131> เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2564.
- _____. **สั่งปิดโรงเรียนสังกัด ศธ. ใน 28 จังหวัดพื้นที่ควบคุมสูงสุด 4- 31 ม.ค. 64**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/news/politic> เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2564.
- ประวีณา เอี่ยมยี่สุน. (2560). “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกปฏิบัติประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์”. **รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ครั้งที่ 1 (The 1st RUSNC)**. หน้า 796 – 806.
- ปารณีย์ ขาวเจริญ ดวงใจ สีเขียว และ ชมพูนุท สุขหวาน. (2561). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยวิธีการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงของครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา”. **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์**. ปีที่ 19 หน้า 1. หน้า 125-136.
- พนม เกตุมาน. (2564). **Survival Skill “วิชาเอาตัวรอด” สอนอย่างไรในช่วง COVID – 19**. EDUCA Zoom. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

- <https://www.educathai.com/videos/563> เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2564.
- มนธิชา ทองหัตถา. (2564). “สภาพการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโรงเรียนปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วารสารละศรีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี**. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1. หน้า 43-51.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2564). การเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online Learning) ที่แท้จริงคืออะไร. **EDUCA Zoom**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=bixPpYXJdWA>. เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2564.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2563). ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่องรายละเอียดมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562.
- วิจารณ์ พานิช. (2564). **พลังครูไทยวิถีใหม่ ฉลาดรู้เท่าทันดิจิทัล**. [ออนไลน์]. ปาฐกถาหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ครั้งที่ 4. วันครู ครั้งที่ 65. พ.ศ. 2564. จัดโดยคุรุสภา วันที่ 16 มกราคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.ksp.or.th>. เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2564.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562ก). การเรียนรู้เพื่อเสริมพลังสร้างสรรค์สังคม (Social Creativity). กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมการเรียนรู้.
- _____. (2562ข). **Guide for Growth การชี้แนะเพื่อการเติบโตทางการเรียนรู้**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมการเรียนรู้.
- วิทยา วาโย, อภิรติ เจริญกุล, ฉัตรสุดา กานกายนต์ และจรรยา คนใหญ่. (2563). “การเรียนการสอนแบบออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน”. **วารสารศูนย์อนามัยที่ 9**. ปีที่ 14 ฉบับที่ 34. หน้า 285-298.
- วิธิตา พรหมวงศ์ ทักนา ประสานตรี และสุมาลี พุทธรินทร์. (2563). “สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนรู้ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1”. **วารสารรัชตภาคย์**. 15(40) : หน้า 200 – 213.
- สุชัชวีร์ สุวรรณสวัสดิ์. (2562). การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุควิกฤตผู้เรียน. การประชุมทางวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัยคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ครั้งที่ 3 : การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วันที่ 2 – 3 กุมภาพันธ์ 2562 ณ

- Kensington English Garden Resort Khaoyai อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา.
 นครราชสีมา : สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสอท.) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- สุวิมล มธุรส. (2564). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19.
วารสารรัชต์ภาคย์. 15 (40) : หน้า 33-42.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). **สพฐ. แจงเลือกวิธีเรียนได้หลายแบบหาก
 ไม่พร้อมเรียนออนไลน์.**
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
 ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557.** (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.
- Geary, C. (2020). “Lessons from Pandemic Teacher Candidate Supervision”.
Teacher Education Lessons. California State Polytechnic University, (104-
 112)
- Maher,S. C., & Zollman, A. (2021). "Into the Unknown: Supervising Teacher
 Candidates During the 2020 COVID-19 Pandemic”. **Journal of Teaching
 and Learning with Technology.** Vol. 10 No. 1.
- News. Thaipbs. (2564). **งานวิจัยชี้ ดวงตาเป็นจุดเปราะบางต่อการติดเชื้อโควิด-19.** วันที่ 21
 มิถุนายน 2564. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <https://news.thaipbs.or.th/> เมื่อวันที่ 7
 กรกฎาคม 2564.
- World Health Organization. (2020). **There is a current outbreak of Coronavirus
 (COVID-19) disease.** [Online]. Available from: <https://www.who.int/health-topics/coronavirus>. Cited on 30 March 2020.